

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ ԹՈՂ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՆԱՆ

Շուտով կ'աւարտուին համահայկական խաղերը եւ աշխարհով մէկ տարածուած հայ երիտասարդները, եւ ինչու չէ նաեւ աւագները, ազգային հաւաքական դրական տրամադրութիւններով լիցքաւորուած, քայլ մը եւս կը կտրեն՝ հայկական հաւաքական աշխատանքի ունակութիւն եւ փորձառութիւն ձեռք բերելու ճանապարհին վրայ, որուն համար բարձր կը գնահատենք եւ կը շնորհաւորենք այս նախաձեռնութիւնը իրականցնող բոլոր անձերուն անխտիր:

Դարեր շարունակ, եւ մանաւանդ 1894-էն մինչեւ 1923 թուականներուն ընթացքին զանգուածային ցեղասպանութեան եւ բռնի տեղահանութեան հետեւանքներով, հայութիւնը գրկուած էր հաւաքական կեանք ունենալու, ծրագրելու եւ վարելու փորձառութենէն:

Այս հասկցողութեամբ, Արեւմտեան Հայաստանի պետական կառոյցը բացառիկ ուշադրութիւն կ'ընծայէ նման նախաձեռնութիւններուն որոնք յաճախ "համահայկական", "համազգային" կամ այլ՝ հաւաքականութեան տպաւորութիւն ձգող անուանումներուն տակ կը կատարուին, մանաւանդ վերջին երեք տասնամեակներուն ընթացքին՝ երբ նման անուանումներով հանդէս եկողներուն

քանակը չափազանցուած կերպով բազմապատկուած է: Մեր ուշադրութեան հիմնական մղիչը այն է, որ յանկարծ **"համահայկականութեան"** անունով **հակահայկական** ծրագիրներ չներթափանցեն մեր ազգային իրողութենէն ներս:

Մէկդին դնելով այլ համահայկական նախաձեռնութիւնները, որոնց մասին անպայմանօրէն կ'անդրադարնանք այլ առիթով, այսօր անհրաժեշտ կը գտնենք, առանց այլեւայլի եւ իրերը իրենց իսկական անուններով կոչելով, հայ հասրակութեան առջեւ բացայայտելու այն բոլոր **ժխտական եւ վտանգաւոր երեւոյթներն եւ արարքները**, որոնք տեղի ունեցան **համահայկական խաղերու քօղին ետեւ** եւ որոնք ստոյգ **հակահայկական** հետեւանքներ կրնան ունենալ եթէ այս նախաձեռնութիւնը տնօրինող մարմինը, կամ աներեւելի այլ գործողկողմեր, չսթափուին եւ զերծ չմնան սոյն նախաձեռնութեան **առաքելութեան սահմաններէն դուրս** հարցերով զբաղուիլ:

Մենք կը խօսինք մեր իսկական դէմքերով եւ իսկական անուններով, թաքցնելու բան մը չունինք, ինչպէս նաեւ **"քաղաքավարութեան զոհ"** դառնալու ալ տեղ չունինք: Երբ հարցը կը վերաբերի հայ ազգի գերագոյն եւ ամբողջական շահերուն, մեզ ոչինչ կրնայ կանխել: **Թող հայոց պատմութիւնը արձանագրէ:**

Սկսելու համար, նախ պէտք է հիմնական յստակացում մը կատարել, որ կը վերաբերի այն իրողութեան, որ համահայկականը համահայկական խաղերն են եւ ոչ թէ կազմակերպող յանձնախումբը: Խաղերը համահայկական են՝ որովհետեւ մասնակիցները հայ ազգի զաւակներն են, որոնք մեծ հաւատքով, վստահութեամբ եւ ուրախութեամբ կուզան աշխարհի չորս անկիւններէն: Իսկ կազմակերպող յանձնախումբը կը բաղկանայ անձնանուէր եւ բարի նպատակներ ունեցող հայ ազգի զաւակներէ՝ որոնք երազ ունին հայութեան համար ինչ որ նպաստաւոր գործ մը իրականացնելու, եւ պատրաստ են այդ գործի յաջողութեան համար ցուցաբերելու ծայրագոյն վճռակամութիւն եւ պատրաստակամութիւն: Բայց անոնք երբէք **ողջ հայութիւնը ներկայացնելու**, կամ անոր **կամքը արտայայտելու** կարգավիճակն չ'ունին, ոչ ալ **իրաւական լիազօրութիւնը**՝ համահայկականութիւն արտայայտող համապատասխան որեւէ մէկ հեղինակութիւն ունեցողի մը կողմէ: Անոնք իրենց պէտք եղած լիազօրութիւնը կը ստանան իրեց **գործունէութիւնը սահմանող առաքելութենէն**, որն է՝ **կազմակերպել եւ իրականացնել համահայկական մարմնամարզական խաղերը**, եւ ոչ թէ **քաղաքական գործիք** դառնալ Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արեւմտեան Հայաստանի ու Կիլիկիոյ հայկական հողը բռնագրաւող Թիւրքիոյ միջեւ **յարաբերութիւններու բնականացման թաքուն ծրագիրին**:

Հայաստանի Հանրապետութիւնը ողջ հայութեան սէրն ու հաւատքն է, բայց միջազգային օրէնքը հայութեան սէրով եւ հաւատքով չ'առաջնորդուիր, այլ իրաւական փաստաթուղթերով եւ հիմքերով: Հետեւաբար, ան ողջ հայութեան ճակատագիրը որոշելու **իրաւական կարգավիճակը չունի**: Պատմութեան ողջ ընթացքին **չէ ունեցած** նման կարգավիճակ եւ այսօր **առաւել եւս չունի** այն պահէն, որ Երեւանի կառավարութիւնը 29 Նոյեմբեր 1920-ին որոշեց միանալ Սովետական կարգերուն՝ հրաժարելով Փարիզի խաղաղութեան վեհաժողովով 19 Յունուար 1920-ին միջազգային ճանաչում ստացած **Հայաստան Պետութեան** բոլոր իրաւունքներէն:

Այսօր եթէ Հայաստանի Հանրապետութիւնը, մեկնելով ոչ համահայկական եւ ազգային գերագոյն, այլ զուտ իր սեփական շահերէն՝ կը փորձէ երթալ ինչ որ յարաբերութիւններու բնականացման գործընթացի **Արեւմտեան Հայաստանի ու Կիլիկիոյ հայկական հողը բռնագրաւող Թիւրքիոյ հետ**, ինչը մեզ ցաւ պատճառելով հանդերձ՝ մենք, Արեւմտեան Հայաստանի հայութիւնս, կրնանք զգացական գետնի վրայ զայն մեղադրել եւ մեր զայրոյթը արտայայտել, բայց իրաւա-քաղաքական գետնի վրայ ոչինչով կրնանք փոխել: Այդ հարցով Հայաստանի Հանրապետութիւնը ինքն է որոշումի **միակ տէրը**, բայց ան կրնայ նման քայլի երթալ **ՄԻԱՅՆ իր իրաւական կարգավիճակով եւ իր անունով**, եւ ոչ թէ **համահայկականութեան անունով**, որովհետեւ հայութիւնն ունի նաեւ Արեւմտեան Հայաստանի թէ տարագիր աշխարհասփիւռ, եւ թէ գրաւեալ հողերուն վրայ ապրող հայեր՝ որոնք իրենց հերթին իրենք են իրենց իրաւունքներուն եւ ճակատագիրին նկատմամբ որոշում կայացնող **ՄԻԱԿ տէրերը**: Թող մեր ազգի մօտ շեշտուած **զգացականութիւնը** մեզ չչլացնէ եւ անիրապաշտ ուղութիւններու չտանի: Կը բաւէ այն ինչ արդէն ունինք մեր գլուխներուն եկած:

Ոմանք համահայկականութիւնը կ'օգտագործեն լոկ այդ շեշտուած զգացականութեան պահով՝ առանց ոեւէ յետին նպատակի, այլ պարզապէս քաղաքական անգիտակցութեան պատճառով, իսկ ոմանք համահայկականութիւնը կը **շահագործեն՝ չարաշահելով** մեր ազգի հասարակութեան մեծ մասին մօտ գոյութիւն ունեցող ապատեղեկացուածութիւնն ու նոյն զգացողականութիւնը: Ամեն պարագահ ալ, նման մօտեցումները **անարդարանալի եւ կտրուկ մերժուած են**, եւ սա հաստատ ու անսասան դիրքորոշողումներէն մէկն է Արեւմտեան Հայաստանի Կառավարութեան եւ ողջ պետական կառոյցին:

Երեւան - Վան չուերթը քաղաքական եւ ազգային ի՞նչ հիմքերով կարելի է "պատմական" կոչել: Ո՞ր քաղաքագէտ հայ մարդը կրնայ այս հարցումին իրապաշտ պատասխան մը տալ: **Պատմական է որո՞ւ համար**: Հայ ազգի՞ն թէ ողջ **հայութեան թշնամիներուն** համար: Հայկական իրաւունքները պաշտպանող հայերո՞ւն, թէ հայկական իրաւունքները **վաճառել կամ լաւագոյն պարագային վարցակալութեամբ օտարելու** երազանքներէ տառապող **ազգային արժանապատութենէ զուրկ դաւաճաններուն** համար: Արեւմտեան Հայաստանն ու Կիլիկիան ազատագրելու համար պայքարող հայերո՞ւն, թէ **Արեւմտեան Հայաստանը թիրաբերուն զիջելով նիւթական փոխհատուցումներ գրպանել**, կամ նոյնիսկ այլ որոշ եւ սահմանաքակ տարածքներ **Հայաստանի Հանրապետութեան կցելու օտար եւ սին խոստումներու հաւատացողներուն** համար: Արեւմտեան Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ երկու միլիոն զոհերուն իրաւունքները պաշտպանողներո՞ւն, թէ անոնց **վրայ թրողներուն** համար:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովը, այս իմաստով նամակ մը յղած է Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովին, հարց տալով թէ այս չուերթը **Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին քաղաքականութեան ո՞ր հիմքերուն վրայ տեղի ունեցաւ**:

Մենք պիտի սպասենք անոր պատասխանին:

Յոյս ունինք որ Հայաստանի Հանրապետության ազգային ժողովն իր պատասխանը շարադրելու ժամանակ նկատի կ'առնէ Արեւմտեան Հայաստանի հայութեան իրաւունքները առնուազն այնքանով, ինչքանով որ բժախնդրօրէն նկատի կ'առնէ սեռային փոքրամասնութիւններուն իրաւունքները, թէւ Հայաստանի Հանրապետութեան հայութեան մէծ մասը արմատներով Արեւմտեան Հայաստանէն են:

Համահայկական խաղերուն առիթով մենք կը ծանօթանանք մէկ այլ նոր եզրոյթի մը՝ **"եռամիասնականութիւն"**, իսկ եռեակը կը բաղկանայ Հայաստան, Արցախ եւ յանկարծ օդին մէջ ինչ որ էութիւն մը, որ կը պնդուի կոչել **ՍՓԻՌՔ**, այսինքն հողային երրորդ մաս չունի այդ սիրուն **"եռամիասնականութիւն"** եզրոյթը: Սփիւռք բառը **յամառօրէն** կրկնել սիրողները արդէն Արեւմտեան Հայաստանի հողային բաժինը **շոգիացուցած եւ անհետացուցած** են իրենց գիտակցութենէն: Հակառակ որ մենք ամեն առիթով զգուշացուցած ենք հնարաւոր բոլոր միջոցներով եւ առիթներով, որ Հայաստան-Արցախ-Սփիւռք գեւաջալի համագոր է գեղասպանութեան շարունակականութեան, ինչը կը կատարուի հայերէն բառապաշարով այս անգամ: Բազմիցս շեշտած ենք, որ չիյնան այս հակահայկական ծուղակին մէջ: Արեւմտեան Հայաստանի Հայութիւնը **սփիւռք Չէ**, այլ պարզապէս **Արեւմտեան Հայաստանի հայեր**՝ որոնք այսօր կը գտնուին տարագրութեան մէջ: Տարագրութիւնը կամ սփիւռքը **ժամանակաւոր իրավիճակ մըն է**, որ չի կրնար մեր ազգային **"եռամիասնականութիւն"** մաս կազմել: Հայութիւնը չի կրնար միասնականութիւն արտայայտել՝ եթէ կամայ թէ ակամայ բացակայի Արեւմտեան Հայաստանը ու փոխարինուի "սփիւռք" նսեմացուցիչ ածականով:

Ճիշտը այն է, որ մեր ազգի խոհեմները մեր սերունդները դաստիարակեն "Արեւմտեան Հայաստան-Հայաստան-Արցախ" ազգային արժանապատուութիւնը արտայայտող գաղաբարախօսութեամբ: Այլապէս Արեւմտեան Հայաստանին համառօրէն "սփիւռք" կոչել սիրողները **իրաւունք չունին միասնականութեան մասին խօսելու**:

Այսքանն ալ կարծէք բաւական չէր՝ ահա համահայկական խաղերու յանձնախումբի ղեկավարը, թշնամի թիրքի պաշտօնեաներուն հետ **սիրալիր հանդիպումէն յետոյ** արդէն հանգիստ կը զգայ՝ եւ **Վանն ալ կը դասէ որպէս "սփիւռք"...**!!! Սա արդեն, **ՀԱԿԱՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ** ամենայ կոպիտ մարմնացումն է որ կը գործուի **ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ** անունով: Ի հարկ է **Վանը** սփիւռքի վերածող **տղամարդը** դեր չէ ծնուած:

Հայաստանցիները **"շատ եղաւ, բոլ եղաւ"** կ'ըսեն չէ՞...:

Իսկ Արեւմտեան Հայաստանի Կառավարութիւնը կը յայտարարէ.

- ❖ Թշնամի եւ բռնագրաւիչ Թիրքիոյ հետ որեւէ Հայկական կողմ որ յարաբերութիւններու բնականացման գործնական քայլերու կը դիմէ՝ ան կ'արտայայտէ **միայն իր սեփական քաղաքական դիրքորոշումը**:
- ❖ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը ոչ մէկ կողմի, կազմակերպութեան կամ անհատներու՝ որեւէ լիազօրութիւն չէ տուած է բռնագրաւիչ թշնամի թրքական ուել պետական կառոյցի հետ ուել տեսակի

յարաբերութիւններու մէջ մտնելու: Հետեւաբար կոչ կ'ուղղէ Արեւմտեան Հայաստանի տարագիր ողջ հայութեան՝ **զերց մնալու** իրենց ազգանուէր եւ ազգանպաստ վեհ առաքելութիւնները իրագործելու պատրաստակամութիւնը **չարաշահող բոլոր քաղաքականացուած առաջարկներէն եւ ծրագիրներէն:**

- ❖ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը կտրականօրէն դէմ է ուել գործունէութեան ծաւալման՝ համահայկականութեան անուան տակ, թէ՛ Արեւմտեան Հայաստանի, ներառեալ Կիլիկիոյ գրաւեալ տարածքներէն ներս, եւ թէ՛ որեւէ այլ վայրի մը մէջ, որ տակաւին կը գտնուի թրքական կամ ատրպէյճանական իշխանութիւններու վերահսկողութեան ներքոյ:

ԳԱՌՆԻԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետ

Երեւան, 12 Օգոստոս 2019